

2015-04-10

Dnr SU FV-1.1.3-0179-15

Regeringskansliet
(Justitiedepartementet)
103 33 Stockholm

Remiss: Gälldenärens möjligheter att överklaga utmätningsbeslut (Ds 2015:1)

Frågan om gälldenärens möjligheter att överklaga utmätningsbeslut har uppkommit till följd av att Sverige i en dom från Europadomstolen fått kritik för hur nuvarande ordning vid överklagande av utmätningsbeslut fungerar.

Problemet är att de nuvarande reglernas utformning innebär att överklagandetiden beträffande beslut om fördelning och utbetalning kan löpa ut före överklagandetiden för ett beslut om utmätning (se UB 18:7 st. 3 och 2). När fördelnings- eller utbetalningsbeslutet väl fått laga kraft har enligt praxis ett överklagande av utmätningsbeslutet som gjorts därefter inte prövats, trots att gälldenären har överklagat beslutet inom den tid som anges i lag och överklagandehänvisning. Efter Europadomstolens dom har visserligen underrätterna anpassat sin praxis (något avgörande från HD föreligger inte) på så sätt att man numera prövar ett överklagat utmätningsbeslut trots att efterföljande beslut om utbetalning redan fått laga kraft vid tidpunkten för överklagandet. I de fall där domstolarna har funnit att utmätningsbeslutet ska upphävas har det dock förekommit olika bedömningar av förutsättningarna att upphäva det lagakraftvunna beslutet om utbetalning. Frågan är således vad en prövning och eventuell ändring av beslutet om utmätning ska leda till när utbetalningsbeslutet redan har fått laga kraft. Om det senare beslutet inte kan ändras blir ju prövningen av utmätningsbeslutet i det närmaste meningslös. Det har därför handlat om att hitta en lösning som säkerställer möjligheten för gälldenären att få sitt överklagande av beslut om sakutmätning prövat på ett sätt som gör att prövningen kan påverka även beslutet om fördelning eller utbetalning av medel.

Problemet har analyserats i promemorian och flera alternativa lösningsförslag har presenterats. Den lösning som valts innebär att man länkar samman överklagandetiden för de olika besluten så att beslut om fördelning eller utbetalning inte får laga kraft mot gälldenären före beslutet om utmätning, utan istället tidigast vid samma tidpunkt. Lösningen går ut på att ett beslut om fördelning eller utbetalning skulle få överklagas inom tre veckor från dagen för delgivning av utmätningsbeslutet om delgivning sker efter beslut om fördelning eller utbetalning och i annat fall tre veckor från beslutsdagen.

Juridiska fakulteten

Juridiska fakultetsnämnden delar i huvudsak den bedömning som görs i promemorian, att den föreslagna lösningen på ett bra sätt möjliggör både att utmättningsbeslutet kan prövas i domstol när ett överklagande av det görs i rätt tid och att domstolen vid behov kan ändra det fördelnings- eller utbetalningsbeslut som har följt på utmättningsbeslutet. Dock noterar fakultetsnämnden att det kan uppkomma situationer där promemorians förslag inte löser de här nämnda problemen, nämligen i de fall då beslut om utmätning inte delges utan gäldenären endast underrättas skriftligen om utmättningsbeslutet (UF 6:9). Eftersom överklagandetiden för beslut om fördelning och utbetalning i visst fall är kopplad till överklagandetiden för utmättningsbeslutet och denna överklagandetid utgår från delgivningstidpunkten, kan det uppkomma en situation där ett beslut om fördelning och utbetalning inte får laga kraft. Som nämns i promemorian kan dock utbetalning till borgenärerna ske trots att ett beslut om fördelning eller utbetalning inte har fått laga kraft. Det skulle då, vilket också framhålls i promemorian, kunna uppstå viss osäkerhet för borgenärerna om huruvida beslutet om utbetalning kommer att stå sig eller ändras efter ett senare överklagande av gäldenären. Det är möjligt att detta problem inte är så stort eftersom det, i de fall då delgivning inte sker, endast rör sig om små belopp.